

Isang Komprehensibong Kritika ng Modernong Hudaismo mula sa Perspektibong Kristiyano sa Bagong Tipan

Pinagsasama-sama at pinagsasama-sama ng dokumentong ito ang mga pangunahing kontradiksyon sa pagitan ng modernong (rabbinihong) Hudaismo—gaya ng ipinakita sa Mishnah, Talmud, at mga sumunod na sulatin ng mga rabbiniho—at ng Kristiyanismo sa Bagong Tipan (tulad ng sa Bibliya). Itinatampok din nito ang mga paglihis, paglampas sa pamantayan, at maliwanag na mga hindi pagkakapare-pareho sa loob ng mga tradisyon ng mga rabbiniho. Tinutukoy ng Modernong Hudaismo ang rabbinihong Hudaismo pagkatapos ng Ikalawang Templo (pagkatapos ng 70 AD), na nagtataas sa Batas na Pasalita (naisama sa Mishnah noong mga 200 AD at pinalawak sa Gemara/Talmud noong mga 500 AD) bilang banal at may bisa kasama ng Nakasulat na Torah.

Ang pagsusuri ay hango lamang sa mga banal na kasulatan at mga tekstong nabanggit, na nagtatampok ng mga hindi mapagkakasundong pagkakaiba at mga potensyal na kapintasan. Bagama’t ang mga iskolar na Hudyo ay nag-aalok ng mga interpretasyon upang malutas ang mga isyung ito (halimbawa, sa pamamagitan ng pilpul, kontekstwalisasyon, o ang diyalektikong katangian ng debate sa Talmud), ang kritisismong ito ay gumagamit ng lente ng Bagong Tipan, na tinitingnan ang mga pag-unlad ng rabbi bilang mga tradisyon ng tao na nagpapawalang-bisa sa Salita ng Diyos, tumatanggi sa natupad na Mesiyas na si Hesus, at pinapalitan ang biyaya ng legalismo.

1. Mga Pangunahing Kontradiksyon sa Pagitan ng Rabbinihong Hudaismo at ng Bagong Tipan

Ang mga puntong ito ay nagpapakita ng mga pangunahing pagkakaiba kung saan ang mga turong rabiniko ay direktang sumasalungat o muling binibigyang-kahulugan ang mga doktrina ng Bagong Tipan, na kadalasang inilalarawan si Hesus at ang Kanyang mga tagasunod bilang mga erehe o minim (mga sekta). Mula sa isang Kristiyanong pananaw, ang rabbinihong Hudaismo ay lumilitaw bilang isang pagtanggig pagkatapos ni Kristo na nagbabago sa biblikal na paghahayag na nakasentro kay Hesus bilang ang banal na Mesiyas at pangwakas na pagbabayad-sala.

Ang Pagkakakilanlan at Papel ng Mesiyas

- Bagong Tipan (Bibliya): “Sinabi niya [Hesus] sa kanila, ‘Ngunit sino ang sabi ninyo kung sino ako?’ Sumagot si Simon Pedro at sinabi, ‘Ikaw ang Cristo, ang Anak ng Diyos na buhay.’” (Mateo 16:15-16)
- Tinupad ni Hesus ang mga propesiya bilang unang nagdurusa na lingkod (Isaias 53), namamatay at muling nabuhay, na may pagbabalik sa hinaharap bilang hari (Pahayag 19:11-16). “Ang Hesus na ito ang batong itinakwil ninyong mga tagapagtayo, na siyang naging batong panulok.” (Mga Gawa 4:11, sinipi ang Awit 118:22)
- Hudaismong Rabbiniho (Talmud/Mishnah): Dapat muling itayo ng Mesiyas ang Templo, tipunin ang lahat ng mga ipinatapon, magtatag ng pandaigdigang kapayapaan, at ipatupad ang pagsunod sa Torah sa buong mundo sa isang pagdating (13 Prinsipyo ni Maimonides, hinango mula sa Sanhedrin 99a). Dahil hindi ginawa ni Hesus ang alinman sa mga ito nang harapan, hindi Siya maaaring maging Mesiyas. Inilalarawan ng Sanhedrin 98a ang dalawang potensyal na Mesiyas: Mashiach ben David (hari) o ben Yosef (magdurusa pagkatapos ay papatayin), ngunit ang panahon ay nananatiling puno ng kalungkutan hanggang sa dumating ang matagumpay. Pinatay ng Sanhedrin 43a si “Yesu” dahil sa pangkukulam at pagligaw sa Israel.
- Kontradiksyon: Ipinapahayag ng Bagong Tipan si Hesus bilang ang natupad na Mesiyas na nagbayad-sala sa pamamagitan ng pagdurusa (unang pagparito) at babalik upang maghari; tinatanggi ang rabbinihong Hudaismo

ang modelong ito ng “dalawang pagparito,” naghihintay ng isang tagaligtas na pampulitika na purong tao, at isinusumpa si “Yeshu,” bilang isang bulaang propeta.

Ang Pagka-Diyos at Pagka-Anak ng Mesiyas

- Bagong Tipan (Bibliya): “Nang pasimula ay ang Salita, at ang Salita ay kasama ng Diyos, at ang Salita ay Diyos... At ang Salita ay naging laman.” (Juan 1:1,14) “Sumagot si Tomas sa kaniya, ‘Panginoon ko at Diyos ko!’” (Juan 20:28) Tinanggap ni Hesus ang pagsamba bilang Diyos na nagkatawang-tao.
- Hudaismong Rabbíniko: Ang mahigpit na monoteismo ay nagbabawal sa anumang pagkakatawang-tao o pagiging anak ng Diyos. Ang Shema (Deuteronomio 6:4) ay binibigyang-kahulugan na hindi kasama ang anumang pluralidad. Anumang pag-aangkin na ang isang tao ay Diyos ay avodah zarah (idolatriya). Kinukutya ng mga sipi ng Talmud ang kapanganakan ng isang birhen (Shabbat 104b: Si Yeshu bilang anak ng isang mangangalunya) at isinusumpa ang mga Kristiyano bilang ovdei avodah zarah.
- Kontradiksyon: Pinagtibay ng Bagong Tipan ang pagka-Diyos ng Mesiyas (inihula sa Isaías 9:6 na “Makapangyarihang Diyos”), habang kinokondena ito ng rabinikong Hudaismo bilang kalapastanganan, at inilalapat pa nga ang pagbitay para sa mga naturang pag-aangkin (Sanhedrin 43a).

Ang Pagpapako sa Krus, Pagkabuhay na Mag-uli, at Pagbabayad-sala

- Bagong Tipan (Bibliya): “Si Cristo ay namatay para sa ating mga kasalanan ayon sa mga Kasulatan... Siya ay inilibing, at... muling nabuhay sa ikatlong araw.” (1 Corinto 15:3-4) “Kung walang pagbubuhos ng dugo ay walang kapatawaran.” (Hebreo 9:22) Si Hesus ang pangwakas na sakripisyo: “Siya ay napakita nang minsanan... upang alisin ang kasalanan sa pamamagitan ng paghahain ng kanyang sarili.” (Hebreo 9:26)
- Hudaismong Rabbíniko: Itinatangi ang pagpapako sa krus ni Hesus bilang pagbabayad-sala o mesiyas. Inaangkin ng Talmud (Sanhedrin 43a) na binato si Yeshu at pagkatapos ay binitay noong bisperas ng Paskuwa dahil sa pangkukulam, na walang muling pagkabuhay. Ang pagbabayad-sala pagkatapos ng Templo ay sa pamamagitan lamang ng pagsisisi, panalangin, at pag-ibig sa kapwa (Yoma 86b: “Ang pagsisisi ay nagbabayad-sala para sa lahat ng mga pagsalangsang”; Berakhot 26b: pinapalitan ng mga panalangin ang mga sakripisyo, bina-banggit ang Oseas 14:3 “ang mga toro ng ating mga labi”).
- Kontradiksyon: Idineklara ng Bagong Tipan ang dugo ni Hesus bilang walang hanggang pagbabayad-sala, na nagtatapos sa pangangailangan para sa mga ritwal sa Templo; tinatanggihan ng rabinikong Hudaismo ang Kanyang kamatayan/muling pagkabuhay at inaangkin ang pagbabayad-sala nang walang dugo, na ginagawang “hindi kinakailangan” ang sakripisyo ni Kristo.

Kaligtasan: Biyaya vs. Merito sa Pamamagitan ng mga Gawa

- Bagong Tipan (Bibliya): “Sa pamamagitan ng biyaya kayo’y naligtas sa pamamagitan ng pananampalataya... hindi sa pamamagitan ng mga gawa, upang walang sinuman ang magmalaki.” (Efeso 2:8-9) “Si Abraham ay sumampalataya sa Diyos, at ito’y ibinilang sa kanya bilang katuwiran.” (Roma 4:3, sinipi ang Genesis 15:6)
- Hudaismong Rabbíniko: Ang kaligtasan/bahagi sa Darating na Mundo ay nakasalalay sa merito sa pamamagitan ng pagsunod sa mitzvot, pagsisisi, at mabubuting gawa na mas mabigat kaysa sa masama (Mishnah Sanhedrin 10:1: “Ang buong Israel ay may bahagi sa Darating na Mundo” maliban sa ilang mga makasalanan). Mga timbangan ng hustisya sa Araw ng Paghuhukom (Kiddushin 39b; Rosh Hashanah 16b-17a).
- Kontradiksyon: Itinuturo ng Bagong Tipan ang kaligtasan sa pamamagitan ng pananampalataya sa natapos na gawain ni Cristo; binibigyang-diin ng rabinikong Hudaismo ang pagsisikap ng tao at pagsunod sa Torah, na epektibong nagpapawalang-bisa sa biyaya.

Ang Awtoridad ng Batas na Pasalita at Tradisyong Rabbini

- Bagong Tipan (Bibliya): Kinondena ni Hesus ang mga tradisyong nangingibabaw sa Kasulatan: “Pinawawalang-bisa ninyo ang salita ng Diyos dahil sa inyong mga tradisyong ibinahagi ninyo.” (Marcos 7:13) “Sa aba ninyo, mga eskriba at mga Pariseo... pinabayaan ninyo ang mas mahahalagang bagay ng kautusan: ang katarungan, ang awa, at ang katapatan.” (Mateo 23:23)
- Hudaismong Rabbini: Ang Batas na Pasalita ay banal, ibinigay kay Moises sa Sinai kasama ng Nakasulat na Torah, at may bisa magpakailanman (Mishnah Pirkei Avot 1:1: “Tinanggap ni Moises ang Torah mula sa Sinai at ipinadala ito kay Josue... sa mga Lalaki ng Dakilang Asambleya”). Maaari pang pawalang-bisa ng mga pasya ng Rabbini ang Torah (Bava Metzia 59b: natalo ang bat kol sa pamamagitan ng boto ng mayorya; ngumiti ang Diyos, “Tinalo Ako ng aking mga anak”).
- Kontradiksyon: Inilalantad ng Bagong Tipan ang mga tradisyon ng tao bilang mga pabigat na karagdagan; itinatataas ito ng rabinikong Hudaismo sa banal na katayuan, na direktang lumalabag sa Deuteronomio 4:2 (“Huwag mong dadagdagan ang salita na iniuutos ko sa iyo”).

2. Mga Paglihis, Paglampas, at Tila Hindi Pagkakapare-pareho sa Loob ng mga Tradisyong Rabbini

Itinatampok nito ang mga aspeto kung saan ang mga tekstong rabiniko ay tila sumasalungat sa Nakasulat na Torah, nagtataas ng awtoridad ng tao kaysa sa Diyos, o naglalaman ng mga hindi pa nalulutas na tensyon. Nilulutas ito ng mga iskolar na rabiniko sa pamamagitan ng diyalektika o “pareho itong mga salita ng buhay na Diyos,” ngunit mula sa pananaw ng Bibliya, ipinapakita nito ang mga imbensyon ng tao.

Pagtaas ng Awtoridad ng mga Rabbi Higit sa Diyos at sa Torah

- Torah: “Huwag ninyong daragdagan ni babawasan ang salita na aking iniuutos sa inyo.” (Deuteronomio 4:2) “Sa kautusan at sa patotoo! Kung hindi sila magsasalita ayon sa salitang ito, wala silang liwanag.” (Isaia 8:20)
- Talmud: Isinalaysay ng Bava Metzia 59b ang mga himala ni Rabbi Eliezer (bunot ang puno ng carob, baluktot ang mga pader) na kinumpirma ng isang makalangit na tinig, ngunit ipinahayag ni Rabbi Joshua na “Wala ito sa langit” (Deuteronomio 30:12), namumuno ang mayorya, at tumawa ang Diyos: “Natalo Ako ng Aking mga anak.”
- Paglihis: Sinasantabi ng mga rabbi ang mga banal na tanda at ang Torah mismo, na inaangkin na ang awtoridad ay pinagbibigyan ng Diyos—kalapastanganan mula sa pananaw ng Bibliya.

Kompensasyong Pananalapi vs. Literal na Paghihiganti

- Torah: “Mata para sa mata, ngipin para sa ngipin.” (Exodo 21:24; Levitico 24:20; Deuteronomio 19:21)
- Talmud: Binibigyang-kahulugan bilang kabayaranang pera lamang (Bava Kamma 83b-84a), hindi kailanman literal na pisikal na paghihiganti.
- Paglihis: Direktang pinapalambot ang simpleng pananalita ng Torah, na inakusahan ng mga Karaite at Kristiyano bilang nagpapawalang-bisa sa Kasulatan.

Pagbabayad-sala Nang Walang Dugo Pagkatapos ng Templo

- Torah: “Sapagkat ang buhay ng laman ay nasa dugo... ang dugo ang siyang tumutubos.” (Levitico 17:11)
- Talmud: Pagkatapos ng Templo, “ang pagsisisi ay nagbabayad-sala” (Yoma 86b); ang pagkamatay ng matuwid ay nagbabayad-sala (Moed Katan 28a); ang pag-ibig sa kapwa at pagdurusa ay nagbabayad-sala.
- Paglihis: Sumasalungat sa paggigiit ng Torah sa dugo, na siyang tinutupad ng Bagong Tipan kay Cristo.

Paggamot sa Talmud kay Yesu (Hesus)

- Kinikilala ang makasaysayang paggawa ni Hesus ng mga himala ngunit iniuugnay sa pangkukulam (Sanhedrin 43a; 107b), inaangkin ang pagbitay dahil sa paglililang sa Israel, at inilalarawan ang parusa sa kumukulong dumi (Gittin 57a).
- Paglihis: Hindi direktang pag-amin sa pag-iral at mga tanda ni Hesus ngunit tinatanggi ang banal na pinagmulan, na sumasalungat sa sarili nitong pamantayan para sa mga tunay na propeta (Deuteronomio 13, 18).

Mga Hindi Naresolbang Debate at Kontradiksyon

- Hindi magkasundo ang mga Paaralan nina Hillel at Shammai sa daan-daang batas, na parehong tinatawag na “mga salita ng buhay na Diyos” ngunit isa ang nananaig (Eruvin 13b)—paano masasalungat ang banal na katotohanan?
- Panahon ng Mesiyas: Ang ilan ay nagsasabing nakatakda, ang iba naman ay nagsasabing nakadepende sa merito (Sanhedrin 97b-98a).
- Ang mga tensyong ito ay nagmumungkahi ng haka-haka ng tao sa halip na banal na kalinawan.

Mga Karagdagang Halimbawa: Mga Partikular na Rabbinkong Takkanot na Nagpapawalang-bisa sa mga Nakasulat na Utos ng Torah

Ang mga rabbinkong batas (takkanot) na ito ay tahasang nilalampasan o pinapawalang-bisa ang mga simpleng utos ng Torah para sa praktikal o pang-ekonomiyang mga kadahilanan:

- Pag-alis ng Utang sa Taong Sabbatical
 - Torah: “Sa katapusan ng bawat pitong taon ay magpapahintulot ka ng pagpapatawad... bawat nagpautang ay magpapawalang-bisa sa kaniyang pinautang.” (Deuteronomio 15:1-3)
 - Rabbinko: Inililipat ng Prosbul ni Hillel ang mga utang sa korte, na nagpapahintulot sa paniningil (Mishnah Sheviit 10:3; Gittin 36a).
- Pagpapanatili sa Sabbath
 - Torah: Bawal ang pagdadala ng mga pasanin (Jeremias 17:21-22; Exodo 16:29).
 - Rabbinko: Lumikha si Eruv ng kathang-isip na pribadong domain (Mishnah Eruvin).
- Pag-alis ng Chametz sa Paskuwa
 - Torah: “Aalisin ninyo ang lebadura sa inyong mga bahay.” (Exodo 12:15)
 - Rabbinko: “Pagbebenta” ng chametz sa isang hindi Hudyo bilang legal na kathang-isip.
- Mga Parusa sa Kamatayan na Ginawang Hindi Praktikal
 - Torah: Kamatayan para sa rebeldeng anak, paglabag sa Sabbath, atbp. (Deuteronomio 21:18-21; Exodo 31:14)
 - Talmud: Mga kundisyong napakahigpit na “hindi kailanman nangyari” (Sanhedrin 71a).
- Pagsisindi ng Apoy sa Araw ng Sabbath
 - Torah: “Huwag kang magpapaningas ng apoy... sa araw ng Sabbath.” (Exodo 35:3)
 - Rabbinko: Pinapayagan ang mga nakasinding kandila at pagpapainit (nakikilala ang mga uri ng paggawa).

Ang mga pagpapawalang-bisa na ito ay sumasalamin sa paratang ni Hesus: “Pinawawalang-bisa ninyo ang salita ng Diyos dahil sa inyong tradisyon.” (Marcos 7:13; cf. panata ng korban sa Marcos 7:9-13).

3. Pangkalahatang Kritika: Mga Implikasyon sa Teolohiya at Lohika

Ang Hudaismong Rabbíniko ay lumitaw bilang isang mekanismo ng kaligtasan matapos tanggihan si Hesus at ang pagkawasak ng Templo (na hinulaan ni Hesus, Mateo 24:2). Sa pamamagitan ng pagtataas ng Batas na Pasalita at merito ng tao, lumilikha ito ng isang sistemang kinondena nina Hesus at Pablo bilang legalistikong pagkaalipin (Mateo 23; Galacia 3:10-11). Lohikal, kung pinagtitiyay ng Talmud ang mga naunang Kasulatan ngunit muling binibigyang-kahulugan ang mga ito upang ibukod si Hesus habang kinikilala ang Kanyang mga tanda (bilang pangkukulam), ito ay nagbibigay ng maling patotoo. Ang mga panloob na panghihimasok—tulad ng mga rabbi na “tinatalo” ang Diyos—ay naghahambing sa hindi nagbabagong katotohanan ng Bibliya: “Si Hesukristo ay pareho kahapon at ngayon at magpakailanman.” (Hebreo 13:8). Inilalagay nito ang mga pinunong rabiniko bilang ang “mga bulag na tagaakay” na binalaan ni Hesus, na inilalayo ang Israel mula sa tunay na Mesiyas na inihula ni Moises at ng mga propeta.

4. Haypotetikal: Ang Maaaring Sabihin ni Hesus sa mga Makabagong Rabbínikong Hudyo, Batay sa Kanyang mga Salita sa Bibliya sa mga Pariseo/Eskriba

“Kayong mga ahas, kayong mga lahi ng mga ulupong, paano kayo makakatakas sa hatol sa impiyerno?” (Mateo 23:33)

“Sa aba ninyo, mga eskriba at mga Fariseo, mga mapagpaimbabaw! Sapagkat isinasara ninyo ang kaharian ng langit sa mga tao... ginagawa ninyo siyang makalawang anak ng impiyerno kaysa sa inyong sarili.” (Mateo 23:13-15)

“Tinatalikuran ninyo ang utos ng Diyos at pinanghahawakan ang mga tradisyon ng tao... Mayroon kayong mahusay na paraan ng pagtangi sa utos ng Diyos upang maitatag ang inyong mga tradisyon!” (Marcos 7:8-9,13)

“Tama si Isaias... Iginagalang ako ng bayang ito ng kanilang mga labi, ngunit malayo sa akin ang kanilang puso; walang kabuluhan ang pagsamba nila sa akin, na nagtuturo ng kanilang mga aral na mga utos ng mga tao.” (Mateo 15:7-9)

“Walang sinuman ang makakapunta sa Ama maliban sa pamamagitan ko.” (Juan 14:6)

“Sinasaliksik ninyo ang mga Kasulatan, sapagkat iniisip ninyo na sa mga iyon ay mayroon kayong buhay na walang hanggan; at ang mga ito ang siyang nagpapatotoo tungkol sa akin, ngunit ayaw ninyong lumapit sa akin upang kayo’y magkaroon ng buhay.” (Juan 5:39-40)

“Magsiparito kayo sa akin, kayong lahat na nangapapagal at nabibigatan sa pasanin [sa ilalim ng mga pasanin ng mga rabbi], at kayo’y aking pagpapahingahin.” (Mateo 11:28)

5. Haypotetikal: Ang Maaaring Sabihin ng mga Apostol sa mga Makabagong Rabbínikong Hudyo, Batay sa Kanilang mga Salita sa Bibliya

Pablo (dating Pariseo):

“Mga kapatid, ang nais ng aking puso at panalangin sa Diyos para sa kanila [Israel] ay upang sila’y maligtas. Sapagkat pinatotohanan ko sa kanila na sila’y may pagmamalasakit sa Diyos, ngunit hindi ayon sa kaalaman. Sapagka’t, palibhasa’y hindi nila nalalaman ang katuwiran ng Diyos, at sa pagsisikap na maitayo ang sarili nilang katuwiran, ay hindi sila nagpasakop sa katuwiran ng Diyos.” (Mga Taga-Roma 10:1-3)

“Ano nga ang sasabihin natin? Na ang mga Hentil... ay nagkamit ng katuwiran... Ngunit ang Israel... ay hindi nagtagumpay... sapagkat hindi nila ito hinanap sa pamamagitan ng pananampalataya, kundi sa halip ay sa pamamagitan ng mga gawa.” (Mga Taga-Roma 9:30-32)

“Kayong mga hangal na taga-Galacia [ay tumutukoy sa mga legalista]! Sino ang gumaya sa inyo?... Tinanggap ba ninyo ang Espiritu sa pamamagitan ng mga gawa ng kautusan, o sa pamamagitan ng pakikinig na may pananampalataya?” (Galacia 3:1-2)

“Kung tatanggapin ninyo ang pagtutuli [o merito ng mga rabbi], si Cristo ay hindi magiging kapaki-pakinabang sa inyo... Kayo’y hiwalay kay Cristo, kayong mga naghahangad na ariing-ganap sa pamamagitan ng kautusan.” (Galacia 5:2-4)

Pedro:

“Sa pamamagitan niya [Hesus] ang bawat nananampalataya ay pinalalaya mula sa lahat ng bagay na hindi maaaring palayain sa inyo sa pamamagitan ng kautusan ni Moises.” (Mga Gawa 13:39, para sa mga Hudyo)

Juan:

“Sino ang sinungaling kundi ang tumatanggi na si Jesus ay siyang Cristo? Ito ang anticristo, ang tumatanggi sa Ama at sa Anak.” (1 Juan 2:22)

Judas:

“May ilang taong hindi napapansing nakapasok... mga taong di-makadiyos, na nagpapalit ng kahalayan sa biyaya ng ating Diyos, at itinatatwa ang ating iisang Panginoon at Panginoon, si Jesu-Cristo.” (Judas 4)

Ang mga apostol—marami sa mga dating Hudyo sumusunod sa Torah—ay ituturing ang pagtanggap ng mga rabbi sa pagbabayad-sala ni Hesus at ang pagtataas ng Batas na Pasalita bilang ang mismong sumpa ng mga gawa—katuwiran na kanilang natakasan.

6. Hipotesis: Ang Maaaring Sabihin ng mga Propeta ng Lumang Tipan sa mga Makabagong Rabbinkong Hudyo, Batay sa Kanilang mga Salita sa Bibliya

Moises:

“Huwag ninyong dadagdagan ang salita na aking iniuutos sa inyo, ni babawasan man ninyo.” (Deuteronomio 4:2)

“Magtitindig ako para sa kanila ng isang propetang tulad mo [Moises] mula sa kanilang mga kapatid... Sinumang hindi makikinig sa aking mga salita na kanyang sasalitain sa aking pangalan, ako mismo ang hihingi nito sa kanya.” (Deuteronomio 18:18-19—natupad kay Hesus, Mga Gawa 3:22-23)

Isaias:

“Sapagkat para sa atin ay ipinanganak ang isang bata... Makapangyarihang Diyos, Walang Hanggang Ama.” (Isaias 9:6)

“Siya’y sinugatan dahil sa ating mga pagsalangsang... ipinasan sa kaniya ng Panginoon ang kasamaan nating lahat.” (Isaias 53:5-6—muling pagpapakahulugan ng mga rabbi bilang Israel na tinanggihan ng Bagong Tipan)

Jeremias:

“Narito, dumarating ang mga araw... na ako’y gagawa ng isang bagong tipan... hindi gaya ng tipan... sa kanilang mga ninuno.” (Jeremias 31:31-32—natupad sa dugo ni Cristo, Hebreo 8:8-13)

“Ang mga propeta ay nanghuhula ng mga kasinungalingan sa aking pangalan... Sila’y nagsasalita ng mga pangitain mula sa kanilang sariling isipan.” (Jeremias 23:16,25)

Malakias (huling propeta ng Lumang Tipan):

“Alalahanin ninyo ang kautusan ng aking lingkod na si Moises... Narito, aking susuguin sa inyo si Elias na propeta bago dumating ang dakila at kakilakilabot na araw ng Panginoon.” (Malakias 4:4-5—natupad sa Juan Bautista, Mateo 11:14)

David:

“Sinabi ng Panginoon sa aking Panginoon: ‘Umupo ka sa aking kanan...’” (Awit 110:1—Inilapat ni Hesus ang Kanyang sarili, Mateo 22:41-46)

“Hagkan ninyo ang Anak, baka siya’y magalit... Mapalad ang lahat ng nanganganlong sa kanya.” (Awit 2:12)

Ituturing ng mga propeta ang mga pagdaragdag ng mga rabbi, muling pagpapakahulugan sa mga propesiya ng mesiya, at ang pagtangi sa banal na nagdurusa na lingkod bilang panlilinlang na kinondena nina Moises at Jeremias—pagdaragdag sa Torah, pagtangi sa propeta tulad ni Moises (Hesus), at pagsira sa walang hanggang tipan na isinumpa ng Diyos na hindi kailanman babaguhin (Awit 89:34; 105:8-10).

Ang pinahusay na dokumentong ito ay nagpapakita ng mas kumpletong koro ng Bibliya—mula kay Moises at sa mga propeta hanggang kay Hesus at sa Kanyang mga apostol—na nagkakaisa laban sa anumang sistemang nagpapababa sa walang hanggang Mesiya, pinapalitan ang tradisyon ng tao ng banal na biyaya, at tinatanggi ang batong-panulok. “Si Jesu-Cristo ay siya ring kahapon at ngayon, at magpakailanman. Huwag kayong padala sa lahat ng uri ng kakaibang mga aral.” (Hebreo 13:8-9)